

INTERNATIONALE KONFERENZ

5. Südosteuropäisches Bioethik-Forum:

BIOETHIK ZWISCHEN RELIGION UND SÄKULARISMUS

Amphitheater der Akademie der Wissenschaften und Künste
von Bosnien und Herzegowina
Sarajevo, 19.–21. November 2009

INTERNACIONALNA KONFERENCIJA

5. Bioetički forum za jugoistočnu Evropu:

BIOETIKA IZMEĐU RELIGIJE I SEKULARIZMA

Amfiteatar Akademije nauka i umjetnosti
Bosne i Hercegovine
Sarajevo, 19.–21. novembra/studenog 2009.

DONNERSTAG, 19. November 2009 / ČETVRTAK, 19. XI. 2009.

Ankunft der Teilnehmer in Sarajevo und Unterbringung im Hotel *Alem* /
Dolazak sudionika u Sarajevo i smještaj u hotelu *Alem*

FREITAG, 20. November 2009 / PETAK, 20. XI. 2009.

- 9:00–9:30 *Eröffnung der Konferenz / Otvorenje konferencije*
- 9:30–9:45 SULEJMAN BOSTO (Bosnien und Herzegowina/Bosna i Hercegovina):
Bioethik als Koexistenz verschiedener Perspektiven / Bioetika kao
koegzistencija različitih perspektiva
- 9:45–10:00 VELIMIR VALJAN (Bosnien und Herzegowina/Bosna i Hercegovina):
Die Möglichkeit der Begründung der „religiösen“ und der „un-religiösen“
(Bio)ethik / Mogućnost utemeljenja »religiozne« i »ne-religiozne«
(bio)etike
- 10:00–10:15 WALTER SCHWEIDLER (Deutschland/Njemačka): Was ist eine Kultur
des Lebens? Zur christlichen Sicht der Verbindung von Ethik und Kultur /
Šta je to kultura života? O kršćanskom pogledu na povezanost etike i
kulture
- 10:15–10:30 ANTE ČOVIĆ (Kroatien/Hrvatska): Integrative Bioethik und der Begriff
der Über-Instanz / Integrativna bioetika i pojam Nadinstancije
- 10:30–11:00 *Diskussion / Diskusija*
- 11:00–11:15 *Pause / Pauza*
- 11:15–11:30 MILENKO A. PEROVIĆ (Serbia/Srbija): The Philosophical Notion of
Death / Filozofski pojam smrti
- 11:30–11:45 UTE KRUSE-EBELING (Deutschland/Njemačka): Fragen von Leben und
Tod – einige Anmerkungen zum bioethischen Diskurs in Deutschland /
Pitanja života i smrti – nekoliko napomena o bioetičkom diskursu u
Njemačkoj
- 11:45–12:00 VALENTINA KANEVA (Bulgaria/Bugarska): Religious Condemnation
of Abortion, Public Debate and Problems of Public Policies / Religijska
osuda abortusa, javna debata i problemi javnih politika
- 12:00–12:30 *Diskussion / Diskusija*
- 13:00 Mittagessen im Restaurant *Lira* / Ručak u restoranu *Lira*

- 15:00–15:15 FARIS GAVRANKAPETANOVIĆ, ISMET CERIĆ, JASMINA KREHIĆ (Bosnia and Herzegovina/Bosna i Hercegovina): Decision Making in Medicine between Religious Beliefs and Secularism / Donošenje odluka u medicini između religioznih uvjerenja i sekularizma
- 15:15–15:30 KAREL TURZA (Serbia/Srbija): Bioethics and Culture: Can Bioethics Contribute to Inter-Cultural Formation? / Bioetika i kultura. Može li bioetika doprineti inter-kulturnoj formaciji?
- 15:30–15:45 JASMINKA BABIĆ-AVDISPAHIĆ, TIJANA CVJETIĆANIN (Bosnia and Herzegovina/Bosna i Hercegovina): In vitro Fertilization, Suffering and Imperative of Pregnant Body / In vitro fertilizacija, patnja i imperativ trudnog tijela
- 15:45–16:15 *Diskussion / Diskusija*
- 16:15–16:30 *Pause / Pauza*
- 16:30–16:45 SLOBODAN LOGA (Bosnia and Herzegovina/Bosna i Hercegovina): The Treatment of Mentally Disturbed People between Religious and Secular Approach – Ethical Dilemmas / Tretman ljudi sa mentalnim smetnjama između religioznog i sekularnog pristupa – Etičke dileme
- 16:45–17:00 LILIJANA ORUĆ (Bosnia and Herzegovina/Bosna i Hercegovina): (De)stigmatization of Mentally Ill Persons in the Light of Psychiatric Genetic Research / (De)stigmatizacija mentalno bolesnih osoba u svjetlu psihijatrijskih genetičkih istraživanja
- 17:00–17:15 SANDRA RADENOVIĆ (Serbia/Srbija): Communication in Medicine – Methodological Problems and Bioethical Approach / Komunikacija u medicini – metodološki problemi i bioetički pristup
- 17:15–17:45 *Diskussion / Diskusija*
- 17:45–18:00 *Pause / Pauza*
- 18:00–18:15 STEPHAN SELLMAIER (Deutschland/Njemačka): Ethik der Konflikte. Über den moralisch angemessenen Umgang mit ethischem Dissens / Etika konflikata. O moralno primjerenom ophođenju sa etičkim disenzusom
- 18:15–18:30 BORUT OŠLAJ (Slowenien/Slovenija): Weltethos und Würde im postsäkularen Kontext. Eine integrativ-bioethische Untersuchung / Svjetski etos i dostojanstvo u postsekularnom kontekstu. Integrativno-bioetičko istraživanje
- 18:30–18:45 DAMIR SMILJANIĆ (Serbien/Srbija): Welche Weltanschauung liegt der integrativen Bioethik zu Grunde? / Koji pogled na svet leži u osnovi integrativne bioetike?
- 18:45–19:15 *Diskussion / Diskusija*

SAMSTAG, 21. November 2009 / SUBOTA, 21. XI. 2009.

- 9:00–9:15 LJUBOMIR BERBEROVIĆ (Bosnia and Herzegovina/Bosna i Hercegovina): 150-Year-Long Dialogue with Darwinism – New Perspectives / 150 godina dijaloga s darvinizmom – nove perspektive
- 9:15–9:30 HRVOJE JURIC (Kroatien/Hrvatska): Pluriperspektivische und integrative Auseinandersetzung mit dem Begriff des Lebens / Pluriperspektivni i integrativni pristup pojmu života
- 9:30–9:45 MARIJA TODOROVSKA (Macedonia/Makedonija): Integrative Bioethics and Issues of Religion in Multiconfessional Societies / Integrativna bioetika i pitanja religije u multikonfesionalnim društvima
- 9:45–10:15 *Diskussion / Diskusija*
- 10:15–10:30 *Pause / Pauza*
- 10:30–10:45 FRANJO TOPIĆ (Bosnien und Herzegowina/Bosna i Hercegovina): Theologie der Ökologie / Teologija ekologije
- 10:45–11:00 DEJAN DONEV (Macedonia/Makedonija): Why and Where Is (Integrative) Bioethics between Religion and Secularism? / Zašto je i gdje je (integrativna) bioetika između religije i sekularizma?
- 11:00–11:15 MARIJA SELAK (Croatia/Hrvatska): God-Man or Man-God? Return to Spirituality as the Foundation of Bioethical Epoch / Bogočovjek ili čovjekobog? Povratak duhovnosti kao zasnivanje bioetičke epohe
- 11:15–11:45 *Diskussion / Diskusija*
- 12:00–13:30 ***Podiumsdiskussion zur Etablierung des Faches Integrative Bioethik in Europa / Panel-diskusija o etabliiranju studijskog smjera Integrativna bioetika u Evropi***
- Einführungsvortrag / Uvodno predavanje:*
Prof. Dr. Walter Schweidler
- 14:00 Mittagessen im Restaurant *Lira* / Ručak u restoranu *Lira*

Die Vorträge und Diskussionen werden simultan gedolmetscht (Englisch und Deutsch → Bosnisch/Kroatisch/Serbisch; Bosnisch/Kroatisch/Serbisch → Englisch).

Predavanja i diskusije se simultano prevode (engleski i njemački → bosanski/hrvatski/srpski; bosanski/hrvatski/srpski → engleski).

DIREKTOREN DER KONFERENZ / DIREKTORI KONFERENCIJE

Prof. Dr. Ante Čović
(Universität Zagreb / Sveučilište u Zagrebu)

Prof. Dr. Walter Schweidler
(Katholische Universität Eichstätt-Ingolstadt / Katolički univerzitet Eichstätt-Ingolstadt)

KOORDINATOREN / KOORDINATORI

Dr. Hrvoje Jurić
(Universität Zagreb / Sveučilište u Zagrebu)

Dr. Ute Kruse-Ebeling
(Technische Universität Dortmund / Tehnički univerzitet u Dortmundu)

ORGANISATIONSAUSSCHUSS / ORGANIZACIJSKI ODBOR

Prof. Dr. Ljubomir Berberović
Prof. Dr. Sulejman Bosto
Prof. Dr. Ismet Cerić
Prof. Dr. Faris Gavrankapetanović
Prof. Dr. Tomislav Jozić
Prof. Dr. Slobodan Loga
Prof. Dr. Velimir Valjan

MITARBEITERSTAB / SURADNIČKI TIM

Kai Große Dreimann (Eichstätt), **Samedin Kadić** (Sarajevo), **Dr. Sebastian Ullrich** (Eichstätt), **Halida Vuković** (Sarajevo), **Ivana Zagorac** (Zagreb)

Durchgeführt mit Unterstützung der Bioethischen Gesellschaft von Bosnien und Herzegowina, der Akademie der Wissenschaften und Künste von Bosnien und Herzegowina und des Referenzzentrums für Bioethik in Südosteuropa (Zagreb).

Organizirano uz podršku Bioetičkog društva u Bosni i Hercegovini, Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, te Referalnog centra za bioetiku u jugoistočnoj Europi (Zagreb).